

Farklı meslek gruplarında çalışan insanların spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimin incelenmesi: Konya ili örneği

Emin Selman ÖCAL^{1*} Abdurrahman KEPOĞLU²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
²Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi

Araştırma Makalesi/Research Article	DOI: 10.5281/zenodo.8028534
Gönderi Tarihi/Received: 25.04.2023	Kabul Tarih/Accepted: 01.06.2023
	Online Yayın Tarihi/Published: 15.06.2023

Özet

Bu araştırmanın temel amacı Konya ilinde yaşayan ve farklı meslek gruplarında çalışan insanların spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimin incelenmesidir. Araştırma çerçevesinde, nitel veriler toplamak için birebir görüşme, gözlem ve doküman analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Konya da farklı meslek gruplarında çalışan ve aynı zamanda spor camiasının içinde de bir görev alan kulüp başkanı, yönetici, antrenör, üye, temsilcilik ve hakemlik gibi görevleri olan kişiler arasından seçilerek yüz yüze görüşmeler yapılarak konu ile ilgili görüşleri incelenmiş ve analiz edilmiştir. Çalışma grubu, maksimum çeşitlilik amaçlı örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre farklı meslek gruplarında çalışan ve spor yoluyla sosyal statüsünde ki değişme yaşayan insanların sosyal statüsünün değişmesi veya yeni bir sosyal statü elde ettikleri görülmüştür. Bireylerin spor yoluyla elde ettikleri sosyal statülerinden dolayı saygınlık, sosyalleşme, aitlik ve daha birçok farklı olgunun kişinin hayatına girmesiyle sosyal statüsünün değiştiğini görmekteyiz. Bu değişimin incelendiği araştırmamız bulgularına göre insanla sosyal statülerindeki bu değişim sonucunda sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak birçok ayrıcalık, olumlu katkı ve kazanımları vardır.

Anahtar Kelimeler: Spor, sosyal statü, kazanılmış statü, farklı meslekler

Examining the change in the social status of people working in different occupational groups through sports: the case of konya provinceabstract

The main purpose of this research is to examine the change in social status of people living in Konya and working in different professions. Within the scope of the research, one-on-one interview, observation and document analysis methods were used to collect qualitative data. The head of the club, who works in different professions in Konya and also takes part in the sports community, managers, coaches, members, representatives and referees are selected from among those who have duties such as face to face interviews and their opinions are analyzed and analyzed. The working group was formed by sampling method for maximum diversity. According to the results obtained, it was observed that people working in different professions and experiencing a change in social status through sports have changed their social status or achieved a new social status. Due to the social status of individuals, they see that their social status changes with the entry of respectability, socialization, belonging and many more different facts into the life of the person. According to the findings of our research in which this change is examined, there are many privileges, positive contributions and gains socially, psychologically and physically as a result of this change in human social status. Our research has revealed them.

Keywords: Sport, social status, earned status, different professions

*Sorumlu Yazar/Corresponded Author: Abdurrahman KEPOĞLU, E-posta/e-mail: abdurrahman.kepegoglu@deu.edu.tr

GİRİŞ

Bu çalışma, hayatlarında farklı mesleklerle uğraşan kişilerin spor yoluyla sosyal statülerinin değişiminin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. İnsanların yeni sosyal statüleriyle toplum önünde kendilerini nasıl konumlandıkları gözlenmiştir. Literatür taraması sırasında çalışmanın aynısı rastlanmamıştır, sadece yakın temalarda çalışılmış birkaç çalışma vardır. Onlarda da toplumsal tabakalama ele alınmıştır. Sosyal statünün üzerinde çok durulmamıştır. Birbirlerine benzer görülen kavramlar aslında farklı şeyleri anlatırlar. Çalışmada; insanların sporun içerisinde sadece sporcu olarak bulunmadığını ve hakem, antrenör, yönetici, temsilci, başkanlık gibi görevleri kendi işlerinin yanında da yapabilecekleri ve bu görevleri yaparken sosyal, psikolojik ve fiziksel olarak faydalandıkları ortaya konmuştur.

Spor kişilerin hayattan daha çok zevk almalarını, deşarj olmalarına yardım etmenin yanında bir amaç doğrultusunda almış oldukları hazzı hayatlarına sokmalarına imkân vermiştir. Sporla bireylerin gündelik hayatlarında karşılaştıkları normal durumları ve algılayış biçimini yeniden şekillendirmek olasıdır (Güçlü, 2005). Spor, bugün ki insanlarda çeşitli ve çarpıcı taraflarıyla ilgilerin merkezinde olmuştur. Spor diğer taraftan büyük iktisadi çalışmaları içine alan, devletlerin milletler arası arenada kendilerini göstermeye yarayan ve dâhi milletler arası etkileşimleri olumlu veya olumsuz şekilde etki gösteren özellikleri kapsamaktadır (Akşar & Merih, 2008).

Sporun geleneksel açıklaması incelendiğinde, sporun bireysel olarak içsel veya dışsal pekiştirenlerle harekete geçen kişilerce oluşturulan göreceli karışık bedensel yeteneklerden oluşan önceden belirlenmiş mücadele kurallarıyla icra edilen faaliyetler tarzında belirtildiği bilinmektedir. Ancak bu açıklamada ana unsur olarak belirtilen kimi noktalar gereğince tanımlı değildir. Örnek olarak, bu açıklamaya göre spor bedensel yeteneklerin işin içinde olduğu faaliyettir, yani bedensel faaliyettir. Bu açıdan satranç bedensel yeteneklerden fazla zihni bir yetenek gerektirdiği için spor sayılamaz. Ancak faaliyetin ne denli bedensel yetenek gerektirdiğine yönelik tam olarak tanımlanmış bir kaide bulunmamaktadır. Örnek olarak, danslar bu açıklama çerçevesinde spor olarak görülürken kimilerine göre spor olarak tanımlanmamaktadır, bu sebeple de Olimpiyatların içerisinde yoktur (Coakley, 2004).

Spor kuruluş ve organizasyonlarının en sağlıklı ve verimli şekilde uygulanabilmesi adına büyük düzeyde idare edilmesiyle ortaya çıkar. En küçük spor kurumlardan en büyük spor kurumlarına kadar kazanma amacıyla yalnızca, modern idare ilke ve işlevlerinin şuur ve yetenekli bir şekilde spor yönetiminde gerçekleştirilmesiyle imkân verebilir (Eskicioğlu, 2003).

Spor yönetimi, çok fazla neo-taylorizm, neweberianism ve onların örtük ve açık hipotezleriyle, verimlilik, aktiflik imali ile neo-davranışçı bilim adamları ve gerçekleştiricileri, örgütsel fertler, gönüllüler ve genellikle sporcularca, nötr seviyede veya değersiz şekilde profesyonelleşmiş ve popülerleşmiştir. Bu spor idaresinin ruhu, bireylerin spor yapılan alanın kaynağının ele alınması gibi gözlemlenebilir (Zakus ve ark., 2007).

Hegel'e göre insanlar hayvanlardaki durumların benzeri olarak doğal taleplere, yiyecek ve sığınak benzeri ihtiyaçlara zatiden ayrı varlıklara ve bunların da ilerisinde kendilerini muhafazaya muhtaçtır. Bilhassa da birey olarak, belirli özelliğe, belirli bir saygınlığa sahip bir yaratık gibi değer görmeyi talep etmektedir. Hayat standardı yükseldikçe, kişiler dünyaya mal olup eğitim seviyeleri arttıkça ve bütün olarak toplumun hayat şartlarında fazlaca denge kurdukça, kişiler artık sadece çok daha zenginlik peşinde olmayıp, farklı türde mevkilerinin onay edilmesini talep etmektedirler (Fukuyama, 1992).

Sosyal yapı olarak insanlardan oluşan topluluklar manasında, hiçbir tema sosyal statüden daha mühim değildir. Bir sosyal statü düzeni, kişilerin nasıl hayatlarını sürdürdüklerini, daha güzel bir hayat yaşamak adına önlerine konulan imkânları, zihinsel sağlıklarını ve hayattan istediklerini ve daha buna benzer çok fazla faktörü ortaya koymada yardım etmektedir. Bundan daha geniş bir seviyede, bir sosyal statü düzeninin savaş ve barış, finansal büyüme ya da durgunluk, geçim sıkıntısı ve enflasyon ve daha farklı konulardaki devlet stratejileri gibi olgular içinde çok mühim bir tesiri vardır. Diğer taraftan toplumların saygınlık ve kuvvet gibi ölçütleri kapsamında belli bir statü oluşturmaya gitmesi, eskiden bu yana bütün toplumlar adına her zaman geçerli sayılan bir toplumsal düşüncedir (Bottomore, 1990).

Birey sosyal kudretini ve otoritesini mevcut olan sosyal statüsünden sağlar; mevcut olan kudrete bağlı olarak statü kazanamaz. Aslında kişinin statüden sağlamadığı bir toplumsal kudreti, otoriteyi ve itibarı olamaz. Buna bağlı olarak yüksek sosyal statüsü olan insanların daha düşük sosyal statüsü olan insanlardan daha fazla tesir ettiği gerçektir. Bu olay, kişinin sebep olduğu devamlı bir şekilde sosyal statüsünü yükseltmeye uğraştığının nedenini açıklamaktadır. Sosyal statünün yükseltilmesi, bireye hem kişisel bir doyum hissi, hem de diğer insanlarla olan yarışında kazanma gücü elde etmesini sağlar. İçtenlikle söylenmelidir ki, kişiye ne yalnızca bütün toplumun kanaatinin hoşgörüsüne kalmıştır, ne de bütün olarak içinde bulunduğu toplumsal statülerinin karalattırıcısıdır. Açıkçası ne bütünüyle edilgen, ne de bütünüyle etken durumdadır (Fichter, 1994).

Sosyal statü ve spor arasındaki ilişkiyi araştıran çok araştırma vardır. Bu araştırmalar değişik dönemlerde başka toplumsal yapılarda uygulanmış ve statü değişiklikleri spor özelinde birçok neticenin saptandığı görülmüştür (Bourdieu, 1997; Thomas ve ark., 1987; Stone, 1969).

Bu çalışmaların bazı neticeleri sıralanmıştır: Alt sosyal statüden, yüksek sosyal statüye gidildikçe; spor kavramı duyulduğunda algılanan aktiviteler artmakta, Spor faaliyetlerine katılma artarken, izleme bu doğrultuda azalmaktadır. Takım olarak yapılan sporlarına eğilim düşerken, tek kişi olarak yapılan sporlara eğilim yükselmiştir. Yüksek statü sahibi insanlar ani haz duyacağı sporlara yönelirken, düşük sosyal statüye sahip insanlar vücuduna zarar verme durumu bile olsa güç kazanma sağlayan sporları tercih etmektedir. Yüksek statüye sahip bireyler sporu ilk başta sağlık ve eğlence hedefiyle icra etmekte, düşük sosyal statüye sahip insanlarsa spor üzerinden maddi gelir ve statüsünü yükseltmek amacıyla yapmaktadır. Yüksek statülü insanlar “gaye” olarak yapmakta, düşük sosyal statü içinse “araç” olarak kullanıldığı görülmektedir. Sosyal statüler arasında değişik spor dallarının yayılımını anlamak, sosyal statü için, sporların kendilerine has algı ve açıklama kalıpları yeterince temsilcisi oldukları değişik finansman (mali, kültürel ve bedensel) ve yararlarına dikkat etmek olasıdır (Bourdieu, 2015).

Günümüzde toplumlara bakıldığında sporun mühim ve karışık sosyal ve kültürel yapı biçiminde olduğunu açıklamak gayet yerinde bir açıklama olur. Spor, 21. yüzyılda fazlaca teşkilatlanarak eğitime, maliyeye, sosyal olguya ve milletlerarası ilişkilere etki eder duruma geldiği bir gerçektir. Sporun günümüzde etki alanı o kadar çok artmıştır ki şu anda sporun ulaşamayacağı yer yoktur ve neredeyse tüm dünya sporla uğraşır durumdadır (Loy, 1981).

Günümüzde bireylerin para kazanma kaygıları artmış ve aktif spor yaşamlarından iyice uzaklaşmak zorunda kalmışlardır. Bireyler hayatlarını devam ettirebilmek için birçok sosyal yapı içerisinde kendilerini meslekleriyle toplumda konumlandırmışlardır. Bu konumlarıyla birlikte elde ettikleri sosyal statüleri oluşmuştur. Bu bireyler sporun içerisinde hakemlik, antrenörlük, temsilcilik, üyelik, yöneticilik gibi benzer görevlerde bulunarak kendi sosyal statüleri dışında yeni sosyal statüler elde etmişlerdir.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel yapılan araştırmadır. Çalışma hedeflerine ulaşabilmek adına nitel araştırma modellerinden fenomenolojik desenden yararlanılmıştır. Fenomoloji araştırmaları veri analizi, hayatlarında olanları ve manalarını neler olduğunu görerek meydana çıkarmaktır. Bu gayeyle yapılan içerik çözümlemesinde verinin anlamlandırılması ve olayı anlatabilecek konuların meydana getirilmesi uğraşı vardır. Neticeler betimsel bir anlatımla verilir ve zaman zaman direkt alıntılardan yararlanır. Bu şekilde meydana gelen konular ve örüntüler

kapsamında ulaşılan bulgular analiz edilir ve yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2008) Bluhm ve arkadaşları (2011). Nitel araştırma, hipotez ve kişiler ya da grupların bir toplumsal veya birey problemine, manalara dokunan ve araştırma problemlerini kontrol altında bulunduran tahlil eden / varsayım bakımından kullanımıyla oluşturulur. Bu problemi araştırmak sebebiyle nitel araştırmacılar çalışmalarında birey ve mekânlara duyarlı olarak tabii yerlerindeki verilerini, tümevarım ve tümden gelim olan biçimde örüntü ve konular oluşturan, veri analizlerini barındıran nitel bir yaklaşımla yapılır (Creswell, 2013; Yıldırım & Şimşek, 2006; Guest ve ark., 2006)

Araştırmanın modeli

Fenomenoloji, sosyal durumları daha iyi anlamak ve bu durumların meydana getirdiği insan tecrübelerini inceler. Bu hedefle olguya dair tecrübeler sorgulanır (Ersoy, 2016). Bu araştırma modelinde insanların davranışlarını ve hareketlerini öğrenmede, insanın kendine ilişkin algısının ve tecrübelerinin meydana çıkarılması desteklenir. Bu modelde farkına varılan fakat derinlemesine bilginin olmadığı olguları inceler (Creswell, 2015).

Araştırma grubu

Araştırma grubumuz Konya ilinde birçok farklı meslek mensubu olan ve mesleklerinin yanında sporun içerisinde antrenörlük, hakemlik, temsilcilik, üyelik ve benzeri görevlerde bulunan 30 kişiden oluşmaktadır.

Verilerin toplanması

Bu Nitel çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği oluşturularak toplanmıştır. Nitel çalışmalarda görüşme, araştırılan temada derinlemesine bilgi toplamak için kullanılacak temel yöntemdir. Bununla beraber görüşmenin merkezinde görüşmecinin araştırma çerçevesin de görüş açısını, olaylara nasıl baktığı, paradigmasını, malumatlarını, görüş, fikir ve hareketlerini meydana çıkarmak amacı vardır (Özden & Durdu, 2016).

Derin literatür araştırmasının yanında, bilimsel çalışmaların en mühim ölçütlerinden biri de inandırıcılığı oluşturabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu düzenlenirken uzman incelemesi, görüşleri ve eleştirilerinden faydalanılmıştır. Dolayısıyla tüm bunlarla beraber görüşmenin araştırmaya maksimum yarar sağlayabilmesi için görüşme form soruları bu ilkeler önemsenererek oluşturulmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2016);

- Kolaylıkla anlaşılabilir sorular oluşturma,
- Konulara odaklı sorular oluşturma,

- Açık uçlu sorular oluşturma,
- Katılımcıları yönlendirmekten uzak durma,
- Çok boyutlu soru sormaktan uzak durma,
- Alternatif sorular oluşturma,
- Farklı açıdan sorular oluşturma,
- Soruları mantıklı bir şekilde hazırlama,
- Soruları geliştirme ve katılımcıyı sıkıkmama.

Görüşme formu yukarıdaki ilkeler çerçevesinde hazırlandıktan sonra katılımcılar belirlenmiş ve bir ön görüşme sağlanmıştır. Katılımcıya araştırmanın amacından ve öneminden bahsedilmiştir ve daha sonra araştırmacıyla randevulaşarak belirlenen gün ve saatte buluşulmuştur. Yaklaşık 35-40 dakika arası görüşme yapılmış ve katılımcının düşünceleri alınmıştır. Görüşmelerde ses kayıt cihazı bulunmamış araştırmacı notlar tutarak süreci kayıt altına almıştır.

Katılımcılar

Bu çalışmada, araştırmanın hedefine gidebilmek adına amaçlı örnekleme tekniklerinden “ölçüt örnekleme” ile yapılmıştır. Amaçlı örnekleme tekniği, hususi haller için değerli bir örnekleme biçimi olan yorumlayıcı veya saha araştırmalarında yapılır. Amaçlı örneklemede tercih edilen haller içinde, tabiat ve sosyal olaylarını veya olgularını açıklama ve arasındaki ilintileri ortaya çıkarmaya ve açıklamaya uğraşır. Bu örnekleme biçimi; öncelikle bilgilendirici olan emsalsiz örnek durumları tercih etmek adına uygun bir örnekleme olan, araştırmacı detaylıca araştırma adına belli bir konuyu araştırmak için yapılır. Hedef, belirlenen konu çerçevesinde daha detaylı bir anlayış elde etmektedir (Neuman, 2013). Nitel araştırmalarda katılımcıların çeşitli haller veya mekânlardan tercih ettiği teorik örnekleme veya katılımcıların fazlalığıyla güvenilirliğin yükseldiği istatistiksel örnekleme gibi değişik yöntemlerin uygulanması durumuna gitme hataları olabilmekte veya araştırmacılar bu açılardan eleştirilebilmektedir. Fakat hedefli örnekleme yönteminin uygulandığı araştırmalarda örneklem fazlalığına ve örnekleme tekniğine karar verilirken araştırmanın hedefi temel olmalıdır (Büyüköztürk ve ark., 2013). Nitel araştırmalarda konu tercih edilmesi, literatür araştırması ve veri oluşturma tekniği belirlendikten sonra incelemenin nerede yapılacağı ve katılımcıların hangi bireylerden olacağı kararlaştırılır. Geçmiş antropoloji çalışmalarında, araştırmacının kendi geleneklerinden diğer bir kültürlere de araştırma uygulaması genel olup fenomenoloji,

durum çalışması tarzında farklı nitel desenlerde de değişik gelenek ya da araştırma alanının seçilebileceği görülür. Bu felsefeyle araştırmacı, değişik bir gelenek kapsamında, yeni muhakemelere daha açık durumdadır. Diğer yönden farklı bir gelenek ya da alan kapsamında çalışmak, araştırmacı adına her olgunun çok değişik olacağı manasına geldiğinden, türlü güçlükler ortaya çıkabilir (Glesne, 2013).

Bu araştırmada katılımcılar Konya ilinde bulunan federasyon temsilcileri, spor kulübü yöneticileri, spor kulübü başkanları, spor kulübü üyeleri, antrenörler, hakemler, il temsilcileri gibi görevler olan fakat bu görevleri dışında farklı bir mesleği de olan insanlar arasından seçilmiştir. Ayrıca seçilen kişiler spordaki bu işlerinin yanında normal hayatlarında da mühendislik, öğretmenlik, pazarlamacılık, mobilyacılık, sanayi sektörü hizmet sektörü, kamu ve özel çalışanlar olarak hatta birkaç farklı üniversiteden öğrenciler olarak çeşitlilik oluşturarak seçilmiştir.

Her katılımcının bir kod adı vardır ve araştırmada kod adlarıyla yer almışlardır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan katılımcıların kod adları

İsim	Yaş	Branş	Meslek	Spordaki Görevi
KT.1	23	Fitness	Öğrenci Ve İşletmeci	Antrenör
KT.2	21	Wushu-Jimnastik	Öğrenci	Antrenör
KT.3	30	Futbol	Turizm Sektörü	Antrenör
KT.4	50	Futbol	Müzik Aleti İmalatçısı	Antrenör
KT.5	31	Atletizm	Pazarlamacı	Antrenör
KT.6	40	Tenis-Judo	Öğretmen	Antrenör
KT.7	44	Futbol	Emekli	İl Temsilcisi
KT.8	29	Masa Tenisi	Garson	Antrenör- Hakem
KT.9	23	Futbol	Öğrenci	Hakem
KT.10	27	Futbol	Büro Çalışanı	Antrenör
KT.11	34	Halk Oyunları	Öğretmen	Eğitmen
KT.12	37	Futbol-Voleybol	Fabrika İdarecisi	Antrenör
KT.13	28	Fitness	Güvenlik Görevlisi	Antrenör
KT.14	34	Futbol	Mobilyacı	Kulüp Başkanı
KT.15	41	Futbol	Polis	Antrenör

KT.16	27	Fitness	Avukat Kâtibi	Antrenör
KT.17	36	Futbol	Ziraat Mühendisi	Hakem
KT.18	63	Bisiklet	Otomobil Tamircisi	İl Temsilcisi
KT.19	31	Yüzme	Sözleşmeli Memur	Antrenör
KT.20	26	Boks-Kickboks	Ayakkabı İmalatçısı	Antrenör
KT.21	42	Futbol	Mühendis	Hakem
KT.22	34	Futbol	Sağlık Çalışanı	Hakem
KT.23	28	Yüzme	Memur	Antrenör
KT.24	27	Yüzme	Jandarma	Eğitmen
KT.25	44	Futbol	Pazarlamacı	Kulüp Yöneticisi
KT.26	39	Halter	Gayrimenkul-Medya	Kulüp Başkanı
KT.27	20	Atletizm	Öğrenci	Hakem
KT.28	23	Futbol	Resepsiyonist	Hakem
KT.29	31	Futbol	Öğretmen	Antrenör
KT.30	26	Atletizm	Esnaf	Kulüp Yöneticisi

Bu Nitel çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği oluşturularak toplanmıştır. Betimsel analiz, türlü veri oluşturma teknikleriyle oluşturulmuş verilerin önce oluşturulmuş konular özelinde açıklanmış ve yorumlanmasıyla yapılmıştır.

Veri toplama aracı

Akademik personel ve araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır 20 sorudan oluşmuştur.

Yaşınız:

1. Mesleğiniz nedir?
2. Mesleğinizde başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz?
3. Sporla tanışmanız kaç yıldır sürüyor?
4. Branşınız nedir?
5. Bu branşa nasıl başladınız ve nasıl karar verdiniz?
6. Yaptınız branştaki hedefiniz neydi ? (profesyonel veya milli olmak gibi)

7. Sporun size kattığı olumlu durumlardan bahsedebilir misiniz?
8. Şu anda sporun neresindesiniz?
9. Hep sporun bu bölümünde mi kalmak istemiştiniz? Sizi iten sebepler nelerdir?
10. Sizce spor alanındaki işiniz sosyal hayatınızı olumlu etkiliyor mu?
11. Hem kendi işiniz hem de sporla olan ilişkiniz sürerken günlük zaman yönetimini nasıl sağlıyorsunuz?
12. Spor alanındaki pozisyonunuz için iş yerinizden izin kullanmak veya idari izin almak zorunda kalıyor musunuz ?
13. İş yerinizde sizi spor anlamında destekleyen ya da desteklemeyen durumlarla veya kişilerle karşılaşıyor musunuz?
14. Sporun içindeki göreviniz size yaşamınız da size bir ayrıcalık kazandırdığınızı düşünüyor musunuz?
15. Spor alanındaki işiniz sosyal çevrenizde veya ilinizde tanınma durumunuzu nasıl etkiledi?
16. Spordaki pozisyonunuzun sosyal statünüz yönünden hayatınızda bir değişiklik hissettiriyor mu?
17. Mesleğiniz ve sosyal statünüz bakımından hayatımda spor olmasa “şunları yapamazdım” dediğiniz şeyler var mı?
18. Bir anda hayatınızdan sporu çıkarmak zorunda olsanız sosyal statünüzde ne gibi değişiklikler olurdu?
19. İlgilendiğiniz branşın size sosyal açıdan sağladığı yararlar nelerdir?
20. Spor alanındaki pozisyonunuz size ekstra mali yükler ya da getiriler sağlıyor mu?

Verilerin analizi

Betimsel analiz, türlü veri oluşturma teknikleriyle oluşturulmuş verilerin önce oluşturulmuş konulara özelinde açıklanması ve yorumlanmasıyla yapılan bir nitel veri çözümleme biçimidir. Bu analiz biçiminde çalışmacı görüşme yaptığı veya gözlem yaptığı kişilerin görüşlerini çarpıcı şekilde gösterebilmek hedefiyle direkt alıntılara çok çok olmasına dikkat eder. Bu analiz biçiminde temel gaye oluşturulan bulguların okuyucuya açıklanmış ve yorumlanmış şekilde verilmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

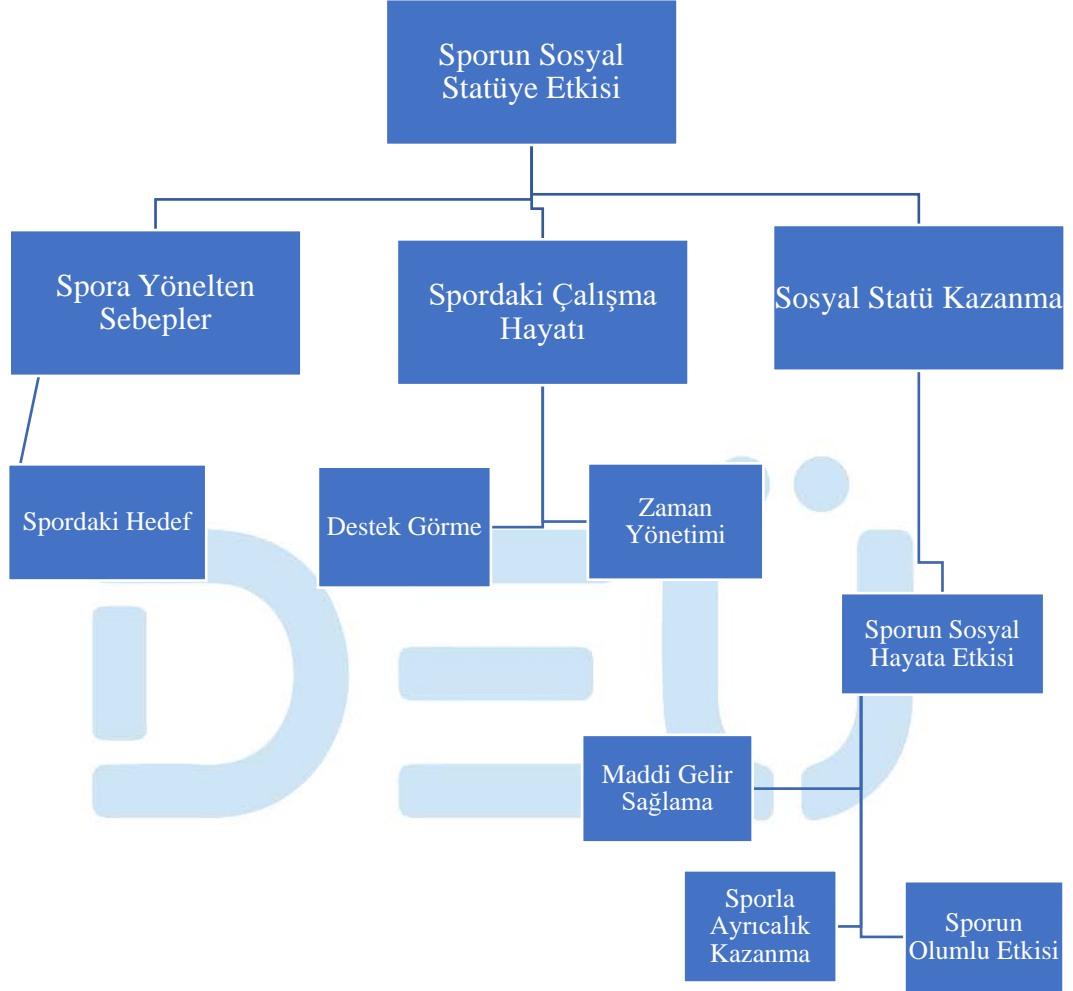
Betimsel özümleme dört basamakta oluşturulmalıdır. İlk basamakta çalışmacı araştırma sorularından, anlamsal kapsamından veya görüşme ve gözlemlerde olan yönlerden yola çıkarak veri analizi adına ereve belirler. Çünkü verilerin nasıl konular içinde yapılandırılacağı ve sunulacağı oluşturulmuş olur. Sonra, araştırmacı daha önce yapmış olduğu çerçevede verileri açıklar veya derler. Bu aşamada verilerin manalı ve mantıklı bir şekilde gruplanması önem arz eder. Bu basamaktan sonra araştırmacı derlenmiş verileri tanımlar. Bunu yaparken bazı yerlerde direkt alıntılara yer verebilir. Bu aşamanın sonunda araştırmacı tanımlamış bulunduğu bulguları, alakalandırır ve yorumlar. Araştırmacı bu basamakta yorumlarını kuvvetlendirmek amacıyla bulgular içindeki sebep sonuç ilişkilerini de gün ışığına çıkarır ve gereksinim olması durumunda değişik olaylar içinde de karşılaştırma yapar (Yıldırım & şimşek, 2013).

BULGULAR

Tablo 2. Sporun sosyal statüye etkisi

Araştırmada yapılan betimsel analiz sonucunda 3 farklı tema altında 7 alt tema ortaya çıkmıştır. Temalar Tablo1’de belirtilmiştir.

Spora yönelten sebepler teması

Araştırmaya katılanların yaşları göz önüne alındığında farklı dönemlerde sporla tanıştıkları görülmektedir. Spora katılımları konusunda çeşitlilik gösterdikleri görülmüştür. Genel olarak çocuk yaşlarda başladıkları görülmüştür. Başlamalarında ise aile teşviki, beden eğitimi ve spor öğretmeni yönlendirmesi, arkadaşların teşviki, kişilerin kendi ilgileri doğrultusunda ve yüksek statülü bireylerin teşviki ile olduğu görülmektedir.

Spora aileler bilinçliyse ve çocuklarının gelişimlerini önemsiyorlarsa teşvik edip çocuklarını spor branşlarına yönlendiriyorlar. Günümüz de sporun insan hayatındaki öneminin kavranmasıyla ve sporunda kendi başına bir sektör ve iş kolu olması yönünden aileler tarafından teşvikler artmıştır. Ayrıca sporla beraber çocuklarda kötü alışkanlıklara başlama yaşı oldukça yükselmiş veya hiç başlamamış oluyorlardır. Okullarında iyi bir beden eğitimi olmasının şansı ile sporla tanışan katılımcılarımız beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin onlardaki yetenekleri görüp veya seçmelerde keşfetmesiyle sporla tanışmışlardır. İnsanlar kendi ilgilerini hangi spor branşına olduğunu keşfederek de o branşa yönelmişlerdir. Böyle insanlar bir takım araştırmalar ve cabaları sonucu veya ufak bir izleyicilikle ilgilerini fark edip yönelmişlerdir.

KT.18: “Konya da yapılan mahalli yarışmaları izlemem ve akabinde ilgi duyarak daha sonra yarışmalara ferdi olarak katılmama başlamış oldum.” Diye cevaplayan katılımcılarımızın kendi araştırmaları sonucu, büyüklerinden gördüğü ve izleyerek ilgilerinin oluştuğunu görmekteyiz.

KT.22: “Atletizme ilköğretim öğretmenimin bendeki yeteneği görüp müsabakalarda yer almamı istediği zamanlarda başladım. Yani öğretmenimin vesile olmasıyla başlamış oldum. Futbol hakemliğine ise arkadaşlarımla tavsiyesiyle başlamış oldum.”

Sporadaki hedef teması

Katılımcılarımızın geneli spora başlarken hep sporcu olarak kalmayı tercih etmiş fakat koşullar gereği aktif sporculuklarını sonlandırmış ve sporun içerisinde kendilerine bir yer edinmişlerdir. Genel olarak verilen cevaplar arasında hedeflerinin profesyonel sporcu olmak, milli sporcu olmak, amatör olarak spor yapmak veya sağlıklı yaşam sürmek olduğundan bahsedilmiştir. Profesyonel olarak yapmak isteyen katılımcılarımız bu branşlarını kendi meslekleri olarak bu branşlarda profesyonelleşmek istemişlerdir. Bunun anlamı hayatlarını idame ettirecekleri parayı buradan kazandıkları parayla devam ettirmek istemişlerdir. Milli sporcu olarak devam etmek isteyen katılımcılarımız ülkelerini uğraştıkları bu branşla temsil edip başarılar kazanmak istediklerini belirtmişlerdir.

KT.3: “Futbolda profesyonel olmak istedim ve hayatımı o şekilde kazanacağım parayla devam ettirmek isterdim. Hedefim buydu.”

KT.15: “Evet her futbolcu gibi benim hayalimde profesyonel olmak ve ardından milli takımda ülkemizi temsil etmektir.”

İlk başlarda hayalleri olarak görünse de buna çok yaklaşarlarda olmuş fakat başaramamışlardır. Amatör olarak sporla uğraşmayı tercih eden insanlar sporu bir hobi gibi

veya bir rekreasyonel faaliyet olarak yapmayı planlayan insanlardır fakat katılımcılarımızdan bazıları da bu hedefle başlamış fakat sporun içinde farklı alanlara yönelerek kendilerine bir yer bulmuşlardır. Bireylerin hedeflerinin gerçekleştirememesi durumunda bile ilgileri kaybolmamış ve devam etmeyi seçmişlerdir. Fakat bu bireylerin şu anki pozisyonlarına yani antrenör, yönetici, hakem, kulüp başkanlığı veya il temsilciliği gibi alanlara yöneltecek sebepleri inceleyecek olursak sporculuk hayatının giderlerinin fazla olması, yaşlılık, maddi gelir düşüklüğü, aktif spor hayatının bitişi, gençleri kazandırmak, spordan kopmamak, gençlere tecrübelerini aktarmak ve sakatlıklar gibi nedenler karşımıza çıkmaktadır. Araştırmamızın bulgularından biriside aktif sporu bırakan bireylerin biriktirdikleri onca tecrübe anı gibi kazanımlarını ve öğrendiklerini artık gençlere aktarmak istediklerinden dolayı sporun içinde antrenör veya kulüp başkanı, kulüp yöneticisi olarak kalmışlardır. Bireyler bazen işlerinin yanında bir yan alan olarak sporu seçmektedir. Burada araştırmamızın bulgularında da görüleceği gibi bu insanların kendi mesleklerini yaparken yanında antrenörlük veya hakemlik hedeflerinin olduğunu görüyoruz. İnsanlar kendileri adına başarı kazanmasa bile sporcularının veya sistemin içinde olmaları onları tatmin ettiği görülmektedir.

Sportaki çalışma hayatı teması

Araştırmamızın başka bir boyutu olan spordaki işlerinin günlük hayatlarındaki işlerine etkisi olarak katılımcılarımızın işlerinde başarılı insanlar olduğu görülmektedir. Ayrıca bu boyutta kişilerin çalışma hayatında sporla ilgili desteklenmeleri de kontrol edilmiştir. Kişiler sporun içinde sporcu olarak bulunmasa da iş yerlerinden izin almak veya kısa süreli ayrılmak zorunda kalabiliyorlar. Buradaki başarılarının altında yatan nedenlerden birini de araştırmamızın bulgularında ortaya çıkan iş yerinde de bu bireylerin desteklendiği sonucudur.

KT.3: “Evet düşünüyorum satışlarımız çok iyi gidiyor ve bunun başarı ölçütü olarak düşünüyorum.”

KT.4: “Düşünüyorum. Yıllardır bu sektördeyim ve bu aletin imalatçıları arasında saygın bir yerim vardır. Ürünlerimizden hiç şikâyet dahi almadık.”

Toplumumuzda böyle işlerle uğraşan bireylerin desteklendiğini ve bu desteğin de onların iş ve spor yaşamlarında başarılı olmalarına sebep olduğu görülmektedir. Mesleklerinde başarıyı yakalamış kişilerin sporun içinde de yaptıkları diğer işlerde de aynı şekilde başarıya ulaşma olasılıkları da yüksektir. Toplumumuzda bu şekilde yaşayan çok fazla insanın olduğunu biliyoruz.

Destek görme teması

Kendi iş yerlerinde spor konusunda desteklenen insanlar ikisini de bir arada götürmekte zorlanmamaktadır. Bu insanların desteklenmesi başarılarını ve motivasyonlarının artmasına sebep olacak ve toplumumuzda işlerini iyi yapan ve mutlu bireylere rastlamak daha da kolaylaşacaktır.

KT.25: “ Evet desteğim olmasa zaten devam edebileceğimi sanmıyorum. Özel bir şirkette çalışıyorsanız ve spor adına yaptığınız işlerde destek bulamazsanız birini seçmeniz gerekir ve bu kesinlikle işiniz olur. Ama patronum sağ olsun bu konuda izin konusunu çok sevmese de desteğini esirgemez.”

Araştırmamızın bulgularından biri olarak da sporun içinde olan bireylerin iş yerlerinde de destek gördüğü sonucudur. Tabi ki onların da karşılaştığı zorluklar olabiliyor. Özellikle idarecilerin bu konuda daha destekleyici olduğu görülmektedir. Bireyleri spor konusunda desteklemek ve onların bu görevleri yerine getirmelerinde işlerini kolaylaştırmak kişilerin hem kendi mesleklerinde hem de spor alanındaki işlerinde başarılı olmalarının önünü açmaktadır. İş yerlerinden desteklenmelerine rağmen bulgularımız, bu desteğin tüm iş arkadaşları tarafından olmadığını ortaya koyuyor. Fakat bu kişilerin özellikle sporun mücadeleci ruhunu yansıtarak pes etmeden devam ettikleri sonucuna ulaşıyoruz.

Zaman yönetimi teması

Zaman yönetimi spor için çok önemli bir kavramdır. Müsabakaların başlamasından, iki müsabaka arası zaman, antrenman günlerinden, saatlerine her şeyi zamanında yapmak önemlidir. Araştırmamız farklı meslekler yapıp sporun içinde olan kişilerin üzerine olduğu için bu kişileri iki iş yapıyor olarak kabul edebiliriz. Bu yüzden onların diğer insanlardan daha fazla zaman yönetiminde başarılı olmaları beklenmektedir. Araştırmamızın bulgularına göre de bu kişiler mesleklerine, spor alanındaki işlerine ve ailelerine zaman ayırabildikleri ve bunu da başarılı bir şekilde yaptıklarını görebiliyoruz. Zaman yönetimi temasının bulgularından biride bu kişilerin planlı ve programlı yaşamı tercih ettikleridir. Disiplinli olamazlarsa çok sevdikleri spordan uzak kalacaklarını bildikleri için bu işi çok güzel programlayarak yaptıklarını görüyoruz. Antrenör olan katılımcılarımız sporcularının antrenman planlamasını ve mesai saatlerini göz önüne alarak ve ailelerini de bu konuda unutmadan planladıklarını görebiliyoruz. Katılımcılarımızdan hakemler de antrenman saatleri belli ve maçları hafta sonu olduğu için bu konuda zorlanmadıklarını görüyoruz. Kendi iş yerlerinde çalışan katılımcılarımızın bu konuda

daha rahat oldukları bulgularımızdan biridir. İş yerlerinde izin alma gibi durumları olmadan çalıştıkları için bu konuda zorlanmamaktadırlar.

KT.18: “Aktif spor yaparken firmanın takımında olduğum için spora daha çok zaman ayırıyordum. Tabi ki benden beklenende buydu. Ancak şu anda esnaf olduğum için çalışma saatlerimde de federasyonun işlerini yapabiliyorum. Zaman yönetimi konusunda sıkıntı yaşamıyorum gerek aileme gerek işime rahat bir şekilde vakit ayırabiliyorum. Tabi ki müsabaka dönemlerin de işimle ve ailemle daha az ilgileniyorum.”

KT.26: “İkisini de dengeli olarak ayarlamaya çalışıyorum ama birbirine kötü bir etkisi olmuyor.”

Spor ve sosyal statü kazanma teması

Sosyal statü insanların toplumdaki konumu olarak tanımlanır ve insanlar toplumdaki konumlarını sürekli yükseltmek isterler. Bunun nedeni toplumda daha çok değerli olma, sözü dinlenir olma, önemli insan olma veya popüler insan olma gibi amaçları olabilir. Bizim toplumumuzda statü farkları çok keskin çizgilerle ayrılmasa da yine de statü farkları hissedilir düzeyde vardır. Özellikle çok yüksek statülü bireylerle görüşmek ve konuşmak oldukça zordur. Doğuştan gelen statüye göre düşük statülü bireylerin statülerini yükseltmeleri oldukça zaman almakta ve zordur. Yani bugün baktığımızda düşük statülü bir aileden gelen bir kişinin spor yoluyla statüsünü yükseltmek daha kolaydır. Yetenekli bir basketbolcunun keşfedilmesi ve büyük bir takıma transfer olması demek statüsünün birden yükselmesi demektir. Milli takıma seçilirse devlet büyükleriyle tanışmasına bile sebep olur.

KT.1: “İnsan ilişkilerinde ve saygınlık kazanmada çok olumlu etkiliyor.”

KT.6: “Evet etkiliyor. Saygı duyulma durumumun arttığını düşünüyorum.

KT.7: “Evet elbette etkiliyor. Çok popüler bir spor branşı olan futbolun temsilcisi olmak bu konuda her zaman saygı duyulma durumumuzu artırıyor.

KT.9: “Fazlasıyla kazandırdığını düşünüyorum özellikle futbol camiasında saygınlığım çok arttı.”

KT.12: “Elbette sosyal statümü değiştirdiğine ve yükselttiğine inanıyorum.”

Araştırmamızın bulgularına göre saygı duyulma durumlarının çok arttığını belirten katılımcılarımız buna paralel olarak da sosyal statülerinin arttığını düşünmektedirler. Sporla beraber statülerindeki artmayı belirten katılımcılarımız saygınlık kazanma üzerinde durmuşlardır. Bireyler sosyal statü değiştirmek için konumdaki statüsünü yükselterek ya da

mevcut statüsünün değiştirdikleri tespit edilmiştir. Buna göre örnek vermek gerekirse kişi antrenördür ve amatör bir takım çalıştırır daha sonra profesyonel bir takıma geçtiğinde de yine antrenördür fakat artık eskisinden daha çok tanınıyordur daha çok saygı görüyordur. Bu durum onun sosyal statüsündeki yükselmeyi işaret eder. Bununla beraber bir kişinin kendi halinde bir memur olması ve hakemliğe başlaması durumunda aslında memurluktan dolayı belirli bir sosyal statüye sahipken, hakemlikle beraber başka bir statüye geçer ve burada yaşadığı sosyal statü değişikliğidir.

KT.2: “Evet tabi ki etkiliyor. Okulda ders dinleyen öğrenciyken benim de öğrencilerim var ve salonumda da ben de hocayım. Buda beni sosyal statümü etkiliyor bence. Öğrenci birinin bir konuda çok dinlenileceğini sanmıyorum. Ama böyle bana bir saygınlık katıyor.”

Öğrenci olan katılımcımızın bir öğrenci olarak söylediklerinin önemi kendi sınıfında veya dersinde önemlidir. Fakat yeni sosyal statüsüne göre kendi öğrencilerine göre bir eğitici olduğu için artık sözlerinin geçerliliğinin arttığını belirtiyor. Bununla beraber saygınlığının da arttığını söylüyor ve araştırmamızın bulgularına göre insanların statüsü arttıkça saygınlığı da artıyor. Bir diğer katılımcımız bir müzik aleti imalatçısıyken yeni statüsüne göre artık bir antrenör. Takımının başında antrenmanlara çıkan, maçlara çıkan onların ve ailelerinin, kulüp idaresinin önünde bir saygınlığı ve yeni bir sosyal statüsü var. Eskiden sadece bir usta olarak anılırken yeni statüsüne göre bir eğitimcidir.

KT.10: “Evet düşündüğünüz zaman gerçekten sıkıcı bir işte çalışan bir insanım ve futbolla beraber hoca unvanını alıyorum. Normalde benle konuşmaya tenezzül etmeyecek insanlar bana çocuklarını gönderip hocam çocuğumu yetiştir diyor bu gerçekten benim sosyal statümü arttıran bir durum.”

KT.18: “Oldukça etkilediğini düşünüyorum. Gittiğim yerlerde kafelerde, otellerde veya diğer sosyal alanlarda sporcularımızla karşılaştığımızda gerekli saygısı hep gösterirler sağ olsunlar. Ayrıca gençlik spor çalışanları, askf çalışanlarından gerekli saygıyı her zaman görürüm. Uzun süredir bu işlerin içinde olduğumdan sosyal çevremde artık bu yönde gelişti tabi ki o yüzden sosyal Hayatımda da saygı duyulan bir insan olduğuma inanıyorum.”

KT.22: “Evet etkiliyor. Daha saygın bir statü kazandığımı daha saygın çevrelerle görüştüğümü hissediyorum. Bazı durumlarda benden daha üst mevkilerdeki insanlarla görüşebiliyorum. O zaman anlıyorum ki spor bizim statümüzü arttıran bir şey olduğunu.” Diye cevaplar veren katılımcılarımız cevaplarından çok net anlaşılacağı üzere katılımcılarımızın yeni bir statüye geçerek daha önceden veya hayatlarında spor olmasa şu anda görüştikleri üst statüye

sahip kişilerle veya elde ettikleri statüye karşın gidebildikleri yerlere gidemeyeceklerini anlıyoruz.

Araştırmamızın bulgularına göre sporun insanların sosyal statülerini arttırdığı ve saygınlıklarını yükselttiği yorumlarına vardık. Büro çalışanı olan bir katılımcımızın antrenör olarak yeni bir statü kazanarak artık bir eğitimci statüsüne geçiyor. İki işine de devam ederek hayatına iki statüde devam ediyor. Büro çalışırken görüşemediği birçok kişi yetiştirmesi için ona çocuğunu emanet ediyor. Ayrıca katılımcılarımızın sosyal statülerindeki artışa paralel olarak sosyal çevrelerinin de genişlediği bulgularına ulaşıyoruz. Araştırmamıza katılan katılımcılarımızın spor branşlarına özgü olarak yeni sosyal çevrelerinin oluştuğu bulgularımızın arasındadır. Sosyal statü insanların toplumdaki yerini belirlerken insanların saygınlığı konusunda çok ipuçları vermez. Çünkü yüksek statü demek yüksek saygınlık demek değildir. Fakat araştırmamıza göre sporla beraber sosyal statü kazanan insanların buna paralel olarak saygınlıkları da artıyor. Bunun nedeni olarak da sporun çok sevilmesi ve insanların her zaman içinde olmak istemesidir. Araştırmamızın bulgularına göre çok popüler spor branşlarının yanında diğer branşlarla uğraşan katılımcılarımızın da saygınlıkları ve sosyal statülerindeki artış bize bunu gösteriyor. Araştırmamıza katılan çok çeşitli mesleklerden gelen ve aynı spor branşına hizmet eden katılımcılarımızdan da gördüğümüz gibi sporun içine girdikten sonra diğer mesleğinin çok bir önemi kalmıyor. Sporcular ve izleyiciler artık onlara hakem, antrenör veya yönetici olarak görüyorlar. Yani yeni sosyal statülerine göre konumlandırılıyorlar. Araştırmamızın bulgularına göre sporun kapsayıcılığı ve genelliği özelliği ile farklı meslekler yapıp sporun içinde yer almak isteyen kişiler kendilerine kolayca yer bulup bunu gerçekleştirebiliyorlar.

KT.5: “Evet insana yeni bir statü kazandırdığını düşünüyorum yeni bir kişilik yüklüyor. Buda saygınlığımı olumlu yönde etkilediğini söyleyebilirim. “diye cevap veren katılımcımız kendine yeni kişilik yüklediğinden bahsediyor ve aslında bahsettiği yeni sosyal statüsüdür. Artık toplum önünde yeni bir sosyal statüsü vardır.

KT.13: “Evet sosyal statü anlamında bana yeni bir statü kazandırdığını düşünüyorum. Saygınlık durumumda oldukça yükseldiğini düşünüyorum.”

KT.15: “Aslında bizim milletimizde güvenlik güçlerine yani askerlerimize ve polislerimize bir saygı ve sevgi hep vardır. Sosyal statü olarak statümün ve saygınlık durumumun tabi ki ufakta olsa bir artışın olduğunu söyleyebilirim.” Silahlı kuvvetlerde çalışan bireylerin toplum önünde her zaman sosyal statülerine karşı bir saygısı ve saygınlığı vardır.

Buna rağmen katılımcımız mesleğinden dolayı olan statüsünü geçmediğini fakat bir artış olduğundan bahsetmektedir.

KT.16: “Evet sosyal statümde olumlu yönde bir değişiklik olduğunu düşünüyorum. Buda benim saygınlığımı arttırıyor.”

KT.17: “Evet etkilediğini düşünüyorum sosyal statüm yönünden bir artış olduğunu ve saygınlığımın arttığını düşünüyorum.”

KT.19: “Evet sosyal statümün yükseldiğini söyleyebilirim. Yani bana öyle hissettiriyor.”

KT.20: “Evet etkiliyor yeni bir statü kazandırıyor bana saygı duyulma durumumda buna paralel olarak arttı.”

KT.24: “Sosyal statü yönünden bana yeni bir statü kazandırdı saygınlığımı da arttırdığını düşünüyorum.” Diye cevaplar veren katılımcılarımız sosyal statülerindeki değişime karşı toplum önünde ve spor camiasında sosyal statülerinin ve saygınlıklarının arttığını belirtiyor.

Araştırmamızın bulgularına göre farklı mesleklerle uğraşan ve sporun içinde görevli olan insanların toplumda her zaman istenen bir durum olan sosyal statüdeki yükselme ve olumlu yönde etkilendiğidir. Spor insanların toplumdaki konumlarını yeniden düzenleyerek onları içinden çıkmak istemeyecekleri bir pozisyona getiriyor. Kendi sosyal statüleri bakımından aslında görüşemeyecekleri insanlarla görüşme fırsatı yakalıyorlar. Belki de tatil yapmaya gidemeyecekleri otellerde spor sayesinde konaklıyorlar. Ayrıca temsil ettikleri kulüplerin veya sporcuların başarıları sayesinde yurt içi ve yurt dışı geziler yapabiliyorlar.

KT.9: “Fazlasıyla kazandırdığını düşünüyorum özellikle futbol camiasında saygınlığım çok arttı.” diye cevap veren katılımcımız özellikle kendi branşı yönünden saygınlığının çok arttığını belirtiyor.

Kulüp yöneticileri ve başkanları zaten toplum karşısında sosyal statüleri yüksek kişilerden seçiliyor. Fakat onların bile iş adamlığı statüsünden sıyrılıp kulüp temsilcisi olarak yeni bir sosyal statüye geçmeleri spor camiasından yeni bir sosyal statü elde etmelerini ve bu statü karşısında saygınlıklarının arttığını belirtiyorlar.

KT.14: “Saygı duyulma durumumun etkilendiği bir gerçek çünkü amatör bir kulüp bile olsa başkanlık sosyal çevrem de saygınlığımı arttırdı. Diğer kulüplerin başkanları olsun, sporcular, gençlik ve spor il müdürlüğü çalışanları olsun, askf çalışanları olsun hepsiyle rahatlıkla görüşebiliyorum.”

KT.26: “Etkiliyor kulüp başkanı olduğum için gittiğimiz yerlerde farklı statüyle karşılanıyorum.” Diye cevap veren kulüp başkanı katılımcılarımız gittikleri yerlerde ve müsabakalarda kulüplerini temsil ettikleri için daha farklı bir sosyal statü ve saygınlıkla karşılandıklarını söylemektedirler.

KT.25: “Evet olumlu yönde etkiliyor. Gerek bizim kulübüz de gerekse diğer kulüpler ve spor camiası olarak saygı duyulma oranım artmış ve bu durum bana sosyal statümün arttığını hissettirmektedir.” Diye cevap veren kulüp yöneticisi katılımcımız özellikle kulüpler arası ve spor camiasında saygınlığının arttığını ve sosyal statüsünün arttığını belirtmektedir.

Araştırmamızın bulgularına göre sporla beraber bireylerin sosyal statülerinin ve toplumdaki saygınlıklarının her zaman olumlu yönde etkilenmiştir. Buna paralel olarak kişilerin sosyalleşmeleri kolaylaşmış ve sporla beraber sosyal çevrelerinin de çok genişlediği gözlemlenmektedir. Sosyal statüsü yüksek olan kişiler toplumda genellikle daha kolay sosyalleşmektedirler. Araştırmamızın bulgularına göre sporla beraber insanların buldukları ilde ve spor camiasında tanınma durumları da oldukça artmaktadır. Bunun nedeni işe toplum önünde yeni sosyal statüleridir.

KT.26: “Olumlu yönde etkiledi elbette müsabakalar toplantılar seminerler çalıştaylar bunlara sürekli katılıyorum ve bu da tanınma noktasında ana etken.”

KT.25: “Tanınma durumumu oldukça iyi etkiledi. Ben birazda aktif bir yönetici olarak kulüp işleriyle sürekli ilgilenirim bu da benim tanınırlığımı yükseltti.”

KT.14: “Doğal olarak tanınma durumumu çok olumlu etkiledi. Bir anda çevrem çok fazla genişledi.” Diye cevaplar veren katılımcılarımız kulüp yöneticiliği ve başkanlığı yapmaktadırlar. Aktif yöneticilik katılımcımızı sürekli evrak işleriyle beraber kulüp çalışmalarıyla ilgilendikleri için birçok insanla görüşüyorlar ve sosyalleşme imkânı yakalıyorlar. Ayrıca kulüple ilgili çalıştaylar ve toplantılar görüşmeler yapılırken kulübü temsil ediyorlar ve diğer kulüplerin temsilcileri ve federasyon görevlileri gibi kişilerle görüşüyorlar ve tanışıyorlar bu da onların sosyalleşmesini sağlıyor.

Sporculuktan gelen ve daha sonra sporun içinde farklı bir görevde olan katılımcılarımız illerinde veya buldukları Konya'nın ilçelerinde oldukça fazla tanınırlığa sahip olduklarından bahsetmektedirler. Sporculuk kimliklerini bırakıp farklı bir sosyal statüde sporun içinde olmaları onları daha çok tanınır hale getirmiştir.

KT.4: “Doğal olarak 39 yılımı verdiğim Konya spor camiasında tanınırım hatta futbol dışındaki branşlarda da oldukça iç içe olduğumuzu söyleyebilirim. Dükkânım, kulübümüz

sürekli ziyaretçilerimiz olur. Mesela transfer olmak isteyen bir sporcudan, yeni bir takımla anlaşma durumu olan antrenöre birçok durumda tecrübeli bir abileri olarak akıl danışmaya gelirler.” Diye cevap veren katılımcımız sürekli ziyaretçilerinin olduğundan hatta sporla ilgili bazı konuları görüşmek için ondan danışmanlık yapmasını ve bilgi vermesini istediklerinden bahsetmektedir.

KT.3: “Bu konuda şunu söyleyebilirim bulunduğum ilçede 7’den 70’e herkes tanıyor. “KT.10: “ Yüksek oranda tanınmışlık olarak geriye döndü.”

KT.12: “Olumlu etkiledi. Bu geniş çevreyi bu sayede yaptığıma inanıyorum.”

KT.19: “Olumlu etkiledi özellikle futbol camiasında tanınma durumum artı ve hakemlerin içinde de sosyal bir çevreye sahip oldum.” Diye cevap veren katılımcılarımız sporla beraber tanınma durumlarının illerinde her zaman olumlu etkilendiğini söylemektedirler.

İl temsilciliği yapan katılımcılarımızın da tanınma durumlarının olumlu etkilendiğinden bahsetmektedirler.

KT.7: “Konum itibari ile daha geniş bir çevremiz olduğundan tanınmamız daha fazla oluyor.” KT.18: “Sporculuk dönemimde camiada ve federasyonda oldukça tanınır duruma gelmişim. İlerleyen yaşımın da etkisiyle Konya’da da oldukça tanınır durumdayım. Hatta son yıllarda başarılarımız dolayısıyla basında adımız sık sık geçmeye başladı ve buda bize ekstradan bir tanınırlık kazandırdı.” Diye cevap veren katılımcılarımız konuları ve uzun yıllardır Konya’da spor camiasının içinde oldukları için daha fazla tanınır duruma geldiklerinden bahsetmektedirler. Özellikle bisiklet federasyonu temsilcimiz son yıllarda Konya’daki bisiklet kulüplerinin başarılarından dolayı daha fazla tanınırlığa kavuştuğunu söylemektedirler. Yani buna göre spordaki il düzeyindeki başarılar ildeki temsilci, antrenör ve yöneticilerinde daha çok tanınmasına sebep oldukları görülmektedir.

KT.22: “Evet daha sosyal ve tanınan bir insan oluyorsunuz. Sadece spor camiası adına değil hakemler derneği adına yaptığımız işler dolayısıyla gayet geniş bir sosyal çevreye sahip oluyorum.” Diye cevap veren katılımcımızın artık daha sosyal bir insan olduğunu ve hakemlikle ilgili dernek çalışmaları sayesinde daha fazla tanınır duruma geldiğini görmekteyiz.

KT.21: “İllaki etkiliyor bu sporla uğraşan herkesle bir vesile ile tanışıyorum.” Diye cevap veren katılımcımızın sporla beraber değişen sosyal statüsüne bağlı olarak sporun bir ortak payda olarak görünerek artık daha fazla insanla tanıştığı görülmektedir.

Araştırmamızın bulgularına göre farklı meslekler yapan insanların sporla beraber sosyal statülerinin değiştiği ve buna paralel olarak illerinde ve çevrelerinde oldukça tanınır duruma

geldikleri görülmektedir. İnsanlarla daha çok tanışma ve sosyalleşme imkânı yakaladıkları gözlemlenmektedir. Sporun ortak paydaşları olarak kulüplerdeki antrenörler, sporcular, yöneticiler ve bunun yanında müsabaka görevlileri olarak hakemler veya temsilciler gibi çalışanlarla ortak payda olarak spor çevresinde toplanıp sosyalleşme imkânı yakalamaktadırlar. Araştırmamızın bulgularına göre sosyal statüleri arttığı için katılımcılarımıza sosyal açıdan da birçok fayda sağladığı görülmektedir. Değişen sosyal statü insanlara farklı durumlarla kendini hissettirebilir. Eskiden yapamadıkları birçok şey, spor sayesinde artık hayatlarındadır. Kendi branşlarının da etkisiyle birçok sosyal yarar görmekteyiz.

KT.4: “İlgilendiğim branş futbol olduğu için ve bu spor branşı artık evrensel bir dil bunu bilmek konuşmak hocası olmak her zaman toplumda sözümüzün dinlenildiğini gösteriyor.”
KT.9: “Kitlelerin önemseydiği bir sporu yönetmek oyunun içinde olmak bu camiada özellikle çok tanıdık sağladı bana. her zaman dostça olmasa da insanlarla etkileşimim arttı.” Diye cevap veren katılımcılarımız futbol branşını tüm dünyada geçerliliğinden bahsederek onlara sağladığı yararlarından bahsetmektedirler.

Toplumun çok fazla kesiminden ilgi gören branşların içerisinde bir sosyal statüye sahip olan bireylerin toplumda söz sahibi kişiler olduklarını söyleyebiliriz. Toplumlarda kabul gören etkiye sahip olguların her zaman insanların ilgisini çekmiştir. Bu olgunun içinde olan insanlarda her zaman daha fazla tanınmaktadır.

Araştırmamızın bulgularına göre değişen sosyal statüyle beraber insanlara daha fazla bilgi alışverişi kolaylığı sağladığı görülmektedir. KT.1: “Yeni insanlar tanıma, fitness branşıyla ilgili artık daha kolay bilgi alışverişi yapabiliyorum, fiziksel iyi görünüştür.” Diye cevap veren katılımcımız branşının ve yeni sosyal statüsünün ona sağladığı yararlarından bahsederken bilgi alışverişinin daha da kolaylaştığından bahsetmektedir.

Araştırmamızın bulgularına göre sporun içindeki yeni sosyal statüsüyle beraber insanların bir aitlik duygusu geliştirmektedirler. KT.12: “İnsanları bana karşı saygılarının arttığını söyleyebilirim ve bana sporla beraber gelen bir aitlik duygusu kattığını söyleyebilirim.” Diye cevap veren katılımcımız insanların yeni sosyal statüsüne karşı daha fazla saygı duyduklarını ve sporun içinde olduğu için kendisine bir aitlik duygusu sağladığını söylüyor. Spor kitleleri kapsayan bir olgu bir organizasyon olduğu için insanların toplumda bulamadıkları aitlik duygusunu tatmalarına yardımcı oluyor.

Araştırmamızın bulgularına göre spor insanların hayatına girdiğinde insanları toplum önünde daha etkin insanlar haline getiriyor. İnsanların toplum da daha fazla girişimci oldukları

görülmektedir. Daha iyi yerlere gelmek için bir basamak olarak sporu gören insanlar sporla beraber kazandıkları sosyal statüye bağlı olarak sporla daha yukarıya çıkmak için kullanılmaktadırlar. Sosyal statülerini sporla birlikte yükseltmek için sporu resmen bir reklam panosu olarak görerek kendilerini bu alanda göstermeye çalışmaktadırlar. Araştırmamızın bulgularına göre sporla beraber yeni bir sosyal statü kazanan insanların spor sayesinde kendilerinden daha üstte veya normal yaşamlarında tanışamayacakları insanlarla tanışabildikleridir. Sporla birlikte toplumdaki konumlarının yeniden şekillendiği ve daha önceden görüşüp konuşamadıkları insanlarla bile görüşebildikleri gözlemlenmektedir. Araştırmamızın bulgularına göre insanların farklı meslekler yapıp sporla beraber sosyal statü kazandıklarıdır. Buna göre insanlar bu sosyal statü yani toplumdaki konumları dolayısıyla daha fazla özgüvene sahip, toplumda daha fazla etkin, toplumun saygısını kazanmış, bilgi alışverişi yapabilen, kendisini her zaman geliştiren ve daha geniş bir sosyal çevreye sahip oldukları saptanmıştır.

Spor olmasa teması

Araştırmamıza göre insanları mesleği ve sosyal statüsündeki değişikliğe bakarak sporla beraber elde ettikleri birçok ayrıcalık vardır. Bu ayrıcalıkları spordaki görevleri aracılığıyla elde etmişlerdir. Sporun hayatlarından çıkarmak zorunda kalsalar bunların çoğundan mahrum kalabilirlerdi.

Kötü alışkanlıklar teması

KT.5: “Evet var yani bu kadar geniş bir sosyal çevreye sahip olamazdım belki ve sağlıklı yaşam konusunda da kötü alışkanlıklarım olabilirdi.” Diye cevap veren katılımcımız sosyal çevresinin bu kadar geniş olmayacağını ve sağlıklı yaşam konusunda sıkıntı yaşayabileceği hatta kötü alışkanlıkları olacağından bahsediyor. Sporun insanları kötü alışkanlıklarda alıkoyan bir yapısı olduğu bir gerçektir.

Kariyer teması

Sporla beraber sosyal statüsünde değişme hatta yeni bir çalışma kariyeri yapan insanlar vardır. Yani hobi olarak başlayıp daha sonradan iyi bir antrenör, iyi bir hakem vb. olan insanlar yeni bir kariyer yapmış olurlar. Kendi mesleğinde belki de iyi olmayan insanlar sporla beraber daha iyi kariyere sahip olabilirler. Örnek vermek gerekirse doktorluk mesleğinde olan bir hakemimiz süperlikte yönettiği maçlar sayesinde herkes tarafından tanınıyor. Fakat doktorluk mesleği çerçevesinde bu işi yapamamıştır.

KT.2: “Yani yeni bir sosyal statüye sahip olmasaydım herhalde spor alanının da isim ve bir antrenörlük kariyeri yapamazdım.”

Sosyal çevre teması

Araştırmamıza göre spor alanında bir iş yapmak insanların sosyal statüsünü değiştiriyor. Bunun yanında insanların sosyalleşmesi ve geniş bir sosyal çevreye de sahip olmalarını sağlıyor. İnsanlar sporun içindeki işlerinden dolayı onları daha fazla etkileşim halinde olmalarını ve daha fazla kişiyle tanışmalarına sebep oluyor. Sporun hayatlarında olmasa sosyal çevrelerinin daha düşük olacağından bahsetmektedirler.

KT.3: “Hayatım da spor olmasaydı kesinlikle bu kadar geniş bir çevreye ve tanınırlığa sahip olamazdım.”

Kontrol gücü teması

Farklı mesleklerle uğraşp sporla beraber insanların sosyal statü kazanmasıyla elde ettikleri bir güçte kontrol etme gücüdür. Bu güçle beraber bireyler kendi dünyalarından çıkıp sporun içindeyken kendilerini daha fazla hâkim olarak görürler. Buda onların yönetme duygusunu tadıp tatmin olmalarını sağlayabilir. Katılımcılarımızdan KT.9: “Evet var tabi ki özellikle daha önceki soruda da söylediğim gibi sahadaki bütün kontrolü kimse bana vermezdi.” Diye cevap veren katılımcımız bir öğrenci ve hakemdir. Bu durumda kendine kimsenin tüm sahanın vermeyeceğini söylüyor.

Seyahat teması

Sporla birlikte takımlar veya bireysel sporcular birçok seyahat gerçekleştirirler. İl içi ve il dışı hatta ülken sınırları dışında olan müsabaka ve yarışmalara katılmak amacıyla seyahatlerde bulunurlar. Bunun yanında sporcularla beraber yöneticiler, başkanlar, antrenörler, temsilciler ve antrenörler gibi çalışanlarda onlarla beraber gitmek zorundadırlar. Katılımcılarımız da bu konuya değinerek eğer hayatlarında spor olmasaydı seyahatlerinde azalma ve daha az yere gidebileceklerinden bahsetmektedirler.

KT.18: “Belki bu kadar geniş bir sosyal çevreye sahip olamazdım. Bununla beraber bu kadar çok seyahat edip yeni yerler göremezdim. Mesleğimde iyi bir usta olup hayatıma devam ederdim fakat camianın saygısını alamazdım. Burada bulunmaktan duyduğum hazzı yaşayamazdım bu da beni üzerdi.”

Aktivite düşüklüğü teması

Araştırmamızın bulgularına göre aktif olarak spor yapmasalar dahi sporun içinde görevleri olan insanların yani antrenör, hakem, temsilci ve yönetici gibi insanların normal insanlara göre iki iş yaptıkları için daha aktif bir hayat sürmektedirler. Ayrıca antrenörlük ve hakemlik yapan insanların fiziksel aktivite olarak sporculara eşlik ettiklerini görüyoruz.

Sporun hayata etkisi teması

Araştırmamız da sporun insanların hayatlarını nasıl etkilediğini de görmek için bu tema çevresinde sorular oluşturduk ve sporun insan hayatına olan çeşitli etkilerini gördük. Bu etkiler arasında katılımcılarımız çoğunlukla sağlıklı yaşam, motivasyon, düzenli hayat, sosyal çevre edinme, yeni şeyler öğrenme ve öğretme ayrıca stresten uzak durma imkanı bulma etrafında toplanmışlardır. sağlıklı yaşam için kendilerine olanak sağladığından bahsederek kendilerine bir şekilde hareket etme olanağı sağladığından bahsediyor. Sporun insan vücuduna en önemli etkisi olan sağlıklı yaşamın sporcu olmaksızın kendilerine sağlaması ve yan alanlarında da bunu sağladıklarını belirtmektedirler.

KT.9: “Evet olumlu etkiliyor. Sürekli yaptığımız antrenmanlarımız sağlığım için çok önemli.” KT.24: “Kesinlikle olumlu etkiliyor. Sağlıklı yaşam bunun en olumlu yanı.”

Sporun hayattaki bezginliği alıp insanların hayatında her zaman motivasyon kaynağı olduğu araştırmamızın bulgularındandır. Spor insanların daha çok odaklanmalarını sağlar ve zihinlerini boşaltır aynı zamanda insanların zihninin ekstra çalışmasını sağlar. Günlük hayatta insanın zihninde çalıştıramadığı yerleri sporla beraber çalıştırır çünkü spor stratejidir, taktiktir ve galip gelmez. Bu araştırmanın bulgularına göre bireylerin hayatında sporun ne şekilde olursa olsun bulunması onların hayattaki motivasyonuna katkı sağladığıdır. Bireyler hayatın yoğunluğunda kendilerine bir çıkış bulup bunu da sporla yapıp kendilerine yaşam motivasyonu sağlamaktadırlar. Spor her zaman belirli düzen ve kurallar içinde olmuştur. Müsabaka saatlerinden, günlerinden ve hatta kuralları dahilinde hep bir düzen içindedir. Araştırmamızın bulguları bize gösteriyor ki spor insanların hayatlarını düzenlemelerine yardımcı oluyor. Araştırmamızın bu bölümünde sporcuların düzenli hayatının yanında spor alanında başka işler yapmalarında düzenli hayatları olduğu bulgusuna ulaşıyoruz. Özellikle katılımcılardan hakem olanlarda bunun daha çok ön planda olduğunu görebiliyoruz. Bireylerin sporcuyken camiada dahi tanımadığı insanları tanıdığını ve daha kolay sosyalleştiğinden bahsediyor. Araştırmamızın bulgularından biri olan sporun insanları daha kolay sosyalleşmelerini sağlaması sporun içinde farklı alanlarda da aynı etkiyi gösterdiği gerçeğidir.

Sporla eğitim her zaman iç içedir. Araştırmamızın da bulgularında gördüğümüz gibi insanlar spor yaparken hem öğrenir ve hem de öğretirler. Bir antrenör sporcularından eğitimini vermediği bir davranışı isteyemez. Ve her maçta antrenörün antrenörlük hayatına yeni bir kazanımdır. Araştırmamızda bulgularımızdan biride sporun içinde olan yani insanların spor yoluyla stres attıkları ve normal hayatlarındaki stresli durumlardan uzaklaştıkları gözlenmiştir. Araştırmamıza göre günlük yaşamlarında farklı mesleklerle uğraşıp sporun içinde de farklı görevleri olan insanların sporun hayatlarının bir parçası olmasıyla beraber olumlu etkilendiği bulgusuna ulaşıyoruz. Bu bireylerin farklı yönlerden olumlu etkilendikleri de görülmektedir. Sporla beraber insanlar dışardan zor görülen kulüp başkanlığı, antrenörlük, hakemlik, yöneticilik vb. işleri yaparken aslında olumlu etkilendiklerini günlük yaşamlarında onların işlerini kolaylaştırdığı gözlemlenmektedir. Bu şekilde yaşayan bireylerin sağlıklı ve düzenli bir hayat yaşadıkları bunu kaynaklarından birinin de stresten uzaklaştırdığı olarak görülmektedir. Özellikle hakemlerin düzenli bir hayat yaşamaları spora devam edip günlük kişisel bakımlarından kıyafetlerine kadar özen gösterdikleri görülmüştür. Ayrıca sporun insanların motivasyonlarını yükselttiği de görülmüştür

Sporun hayata olumlu etkisi teması

Araştırmamızın bulgularına göre farklı mesleklerle uğraşıp sporla beraber sosyal statüsü değişen insanların hayatlarına giren sporla olumlu yanlarının olduğu saptanmıştır. Buna göre sporun içindeki işleriyle birlikte hayatlarında oluşan olumlu yanlar olarak sağlıklı yaşam, sosyal gelişim, tanıma, kişilik gelişimi, özgüven, fiziksel güç ve bilinç kazandırmaktadır. Sağlıklı yaşam ve spor doğru orantılı olgulardır. Birbirlerini tamamen etkilerler. İnsanlar sporun içinde ne kadar yer alırsa sağlıklı yaşamaya o kadar yaklaşmış olurlar. Araştırmamızın da bulgularına göre sporun içinde farklı görevleri olan insanların bile sağlıklı yaşam konusunda iyi durumda olduklarını görmekteyiz. Katılımcılarımız sağlıklı yaşamın yanında sporun kendilerinde sosyal becerileri geliştirdiğini belirtmişlerdir. İnsanlarla olan iletişimlerinde kullandıkları sosyal becerilerinin spor sayesinde daha da arttığını belirtmektedirler. Araştırmamıza göre sporun insanların kişilik gelişimine de katkısı olduğunu gözlemlemekteyiz.

KT.10: “Arkadaşlık ve dostluk olarak ve sağlıklı yaşam kazanmak gibi olumlu etkileri vardır.” KT.1: “Sağlık, sosyal ve psikolojik olarak olumlu etkileri olduğunu söyleyebilirim.”

KT.12: “Sosyal çevre, kazanma duygusu, kaybetme duygusu gibi duyguları tattırarak tanımış oldum.”

KT.2: “Fiziksel ve sosyal gelişim, disiplinli ve hedefli bir yaşam sağlıyor.”

Sporun içindeki bütün olgularıyla kazanma, kaybetme, insana saygı ve saymakla bitmeyecek daha sok olgu sayesinde spor insanların kişilik gelişimine katkı sağlar. Başarıyı ve yenilgiyi tatmış insanlar her zaman daha fazla özgüvenli olmaktadır. O yüzden sporun içinden gelen ve sporun içinde olan insanların diğer insanlardan daha fazla özgüvene sahip olduklarını görmekteyiz. Özellikle fiziksel veya mental konularda sporcuların daha fazla özgüvenleri olduğu görülmektedir. Çünkü vücutlarını tanıyıp ona hakim olduklarını bilir ve ona göre davranırlar.

Araştırmamıza göre sporla beraber insanların kendilerine fiziksel ve psikolojik güçlülük katması olduğunu saptamış bulunmaktayız. Katılımcılar sporun onlara kazandırdığı maddi gelirin olumlu bir katkısı olduğundan bahsetmektedir. Ayrıca buldukları ilde ve çevrede çok tanınır ve sevilir duruma geldiklerinden bahsetmektedir. Spor yoluyla insanlar ek gelir sağlayabilir ve hayat standartlarını yükseltebilirler. Araştırmamızda daha öncede belirttiğimiz gibi sporun insanlar üzerinde sosyalleşmeyi arttıran bir etkisi olduğudur. Katılımcılarımızda cevaplarında oldukça arkadaş ve dostluk vurgulu cevaplar vererek sporun hayatlarına kazandırdıkları olarak güzel arkadaşlıklar ve sağlam dostluklar olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmamıza göre sporun insana sadece tek bir olumlu yanı yoktur. Katılımcılarımıza göre genelde birkaç etkiyi beraberinde getirdiğini görmekteyiz. Buda sporun disiplinler arası yönünü ortaya çıkarıyor. İnsanları farklı yönlerden ve farklı açılardan etkiliyor.

Sporun kazandırdığı ayrıcalıklar teması

Araştırmamız kapsamında farklı mesleklerle uğraşan ve sporla birlikte sosyal statü kazanan insanların sporla birlikte hayatlarına gelen ayrıcalıkları öğrenmek istediğimizde onlara bu yönde sorduğumuz soruya göre birçok ayrıcalıktan bahsettiler. Sporla birlikte sosyal statüsü değişen bu insanların hayatlarında kazandıkları ayrıcalıkları sıralayacak olursak sosyalleşme fırsatı, stresten uzaklaşma, donanımlı bir insan yapması, başarı kazanmak ve saygınlıktır.

KT.3: “ Kesinlikle düşünüyorum. Spor bizi daha sosyal ve çevresince sevilen insanlar haline getirdiğini düşünüyorum.”

KT.7: “ Evet düşünüyorum. Emekli bir insan olduğum ve yaşımdan dolayı çevremdeki insanlar bir hayattan ayrılıyorlar. Bu sebepten spordaki pozisyonum yeni arkadaşlar ve dostluklar kazandırıyor.”

KT.14: “ Evet tabi ki düşünüyorum. Bana sağlıklı ve kötü alışkanlıklardan uzak bir çevre kazandırması en büyük ayrıcalığım.”

Sosyal statüleri değiştiği için bu ayrıcalıkların biri veya birkaçını kazandığını katılımcılarımızın cevaplarından gözlemliyoruz. Araştırmamızın bulgularına göre farklı mesleklerle uğraşan ve sporla birlikte sosyal statüsü değişen insanların kazandıkları ayrıcalıkların içerisinde bireylerin günlük hayattaki stresten uzaklaşma gibi bir ayrıcalık sahipliğidir. Yani kişilerin kendi stresli işlerinin yanında spordaki görevleri sayesinde stresten uzaklaştıklarını belirtmektedirler. Araştırmamıza göre sporla birlikte sosyal statü değiştiren insanların hayatta kazandıkları ayrıcalık sorulduğundan kendilerini spor ile ilgilenmeyen insanlara göre, daha çok donanımlı hissettikleridir.

Maddi gelir sağlama teması

Farklı mesleklerle uğraşan ve sporla beraber yeni bir görevleri olan insanlarla ilgili olan bu araştırmamızda ortaya koymamız gereken başka bir bulguda bireylerin bu işlerden gelir elde ettikleridir. Bunun her pozisyon için aynı olmadığını belirtmekte fayda var. Kimi görevlerde ciddi paralar kazanmanın mümkün olduğunu belirten katılımcılarımız. Aynı zamanda kendilerine ek gelir imkânı sağladıklarını görmekteyiz. Yani sporla beraber kendilerine yeni bir sosyal statü sağlarken maddi durumlarında da bir iyileşme olduğudur. Fakat tabii ki bu işi gönüllü olarak yapanlarda mevcut kendileri branşa gönül vermiş ve ona hizmet etmekten haz duymaktadırlar.

KT.5: “Çok tatmin edici rakamlar kazanmasam da ufak tefek gelirim oluyor zaten fazla bir şeyler kazanmamız için daha fazla zaman harcamalıyız .”

KT.10: “Evet küçük bir katkısı oluyor fakat şu anda hala gönüllü yapıyorum diyebilirim.”

KT.11: “Evet kesinlikle kurslarımdan maddi gelir sağlıyorum.”

Araştırmamızın bulgularına göre hakemlik işini yapan katılımcılarımızdan bu işi gönüllü olarak yapmadıklarını ve kendilerine mali gelir sağladıklarını görmekteyiz. Araştırmamıza katılan kulüp yöneticileri ve il temsilcisi olan katılımcılarımızdan anladığımız kadarıyla onların bu işlerden gelir elde etmedikleri hatta mali olarak kendilerine yük getirdiğini belirtmektedirler. Herhangi bir gelir elde etmeyen katılımcılarımızın cevaplarından anladığımız gibi onların bu işlerden maddi gelir sağlamadıklarını fakat sosyal statü kazandıkları için bu işin içinde devam ettiklerini gözlemliyoruz.

SONUÇ

Toplumumuzda spora başlama veya yönlendirilme durumlarına bakıldığında çok farklı durumlarla karşılaşılıyor. Birçok farklı yöntemle insanlar sporla tanışıyor ve spor yapmaya veya sporun içinde olmaya başlıyor. Araştırmamızın sonuçlarına göre bireylerin spora başlama

sebeplerine bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teşviki, ilgi duyarak bir bransa başlamak, arkadaşların teşviki, ailenin teşviki ve yüksek sosyal statüye sahip bireylerin teşviki ile bireylerin sporla tanıştığını görmekteyiz. Fakat farklı bir meslekle uğraşıp, tekrardan sporun içinde görev alan insanlara bakıldığında onların da aynı aşamalardan geçtikleri ayrıca kendi araştırmaları sonucu bir bransa yönlendikleri de görülmüştür. İnsanlar sporculuk hayatları sonucunda tekrar sporun içerisinde kalmak için kulüplerde, federasyonlarda da yöneticilik, başkanlık, üyelik, temsilcilik, antrenörlük ve hakemlik yaparak tekrar sporun içerisinde kalmışlardır.

Kişinin toplum kaidelerine ne denli uyum sağlaması ne denli sosyalleştiği ile ilgili bir haldir. Sosyalleşme sürecinde kişi değişik rollere girebileceği gibi kendisine biçilmiş olan değerleri de kabullenmeyi öğrenir. Bugün toplumlarında meslek yaşamında ve ondan daha sonra da sosyal hayatımızda sıradan bir süreçte olduğumuzu görürsek spor, bireyi bedensel ve ruhsal açıdan kuvvetlendirmekle beraber aynı vakitte bireyin sosyalleşme durumuna da katkı yapmaktadır. Kısacası spor insanın, toplumla olan ilişkisini güçlendirerek hem boş vakitlerini değerlendirilmesini hem de insanlar arası etkileşimi güçlendirmektedir (Kara, 2007).

Araştırmamızın sonuçlarına göre bireyler spora başlarken üç amaç etrafında toplanmışlardır: ilk olarak insanlar spor branşlarına başlarken profesyonel olup hayatlarını bu branş üzerinden kazandıkları paralar neticesinde devam ettirmek istediklerini görmekteyiz. İkinci olarak insanların milli sporcu olarak ülkelerine hizmet etmek istediklerini görmekteyiz. Ve üçüncü olarak da insanların spor branşlarını amatör olarak yapmak istemekteydirler. Amatör olarak yaparak sadece boş zamanlarında yaptıkları bir aktivite olarak kalmasını istemişleridir.

Sporda sosyalleşmenin farklı bireylerle kaynaşma, başka roller altına girme ve bireylerin yeteneklerinin geliştirilmesi adına mühim bir yeri bulunmaktadır. Bir takımda bulunmak ve aynı amaç uğruna mücadele vermenin özgüvene katkısını ve insanın potansiyelinin meydana çıkarılmasında tesiri fazladır (Swoboda, 1994). Sporla sosyal ve ekonomik düzen içindeki ilişkiye bakıldığında kişi, süreç, kazanç ve insani unsurlar gibi değişkenler meydana çıkmaktadır. İlk başta sporda maddi kazancın sporla ilgilenme için yeri önemlidir. Kısacası maddi kazancı fazla olan insanların sporla ilgilenme oranı fazladır (White and McMaste, 2012).

Farklı mesleklerle uğraşarak spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimin incelendiği araştırmamızda çok farklı meslekle uğraşan katılımcılarımıza ulaşılmış bulunmaktayız. Burada katılımcılarımızın hepsinin aynı zamanda bir spor branşında görevlerinin olduğudur. Sporun insanlar üzerinde olan birçok etkisini katılımcılarımızın üzerinde görerek onların mesleklerinde başarılı oldukları ortak sonucuna ulaşmaktayız. Sporun insanlar üzerindeki düzenli olma,

motivasyon, fiziksel güç, sağlıklı yaşam ve daha birçok faktörün insanları etkileyerek günlük hayatlarındaki mesleklerinde başarılı oldukları sonucuna varmaktayız.

Kariyer hayat boyu süren meslekler serisi veya belirlenmiş bir işte ileriye gitmek, karşılığını maddi gelir olarak kazanarak veya itibar kazanarak alma hali olarak açıklanmaktadır (Gürüz & Yaylacı, 2007).

Kişilerin mesleklerindeki bu başarıyı sağlayıp aynı zamanda spor alanındaki işlerine devam ettiklerini de gördükten sonra bu kişilerin iş yerlerinde destek görüp görmediklerini araştırmamızın kapsamına aldık ve sonuçlara göre bu kişilerin çoğunluğu iş yerlerinden destek görerek spor camiasının içerisindeki görevlerini de yerine getirerek devam etmektedirler. Bunun yanında destek görmeyen kişilerin yılmadan devam ettikleri mesleklerinde başarılı oldukları için sorun yaşamadan sporun içerisinde kaldıkları görülmektedir. Araştırmamızın sonuçlarına göre bireyler genel olarak destek görmektedirler fakat özellikle desteklerin üst yöneticilerden geldiği görülmektedir. Fakat kendi düzeylerinde olan çalışma arkadaşlarının gizli düşmanlık gibi yaparak destek olmak istemediklerini hissettiklerini belirttikler fakat yöneticilerin tavrından dolayı onların da sorun çıkarmadıklarını görmekteyiz.

Araştırmamızın sonuçlarına göre birçok insan spor alanındaki işleri için kendi iş yerlerinden izin almak zorunda kalmaktadır. İş yerlerindeki yöneticilerinin tutumları genelde spor destekçisi olduğu için sıkıntı yaşamadan yapabiliyorlar. Bunun yanında kendi işyerlerinde çalışan kişilerin sıkıntı yaşamadan bu işleri hallettiği görülmektedir.

Farklı mesleklerle uğraşan ve sporla beraber sosyal statüsünün değişiminin incelendiği araştırmamızda bireylerin spor kısmındaki işleriyle ilgili işleri yaparken zaman yönetimini ayarlamaları çok önemlidir. Çünkü bu kişiler iki işte çalışıyorlarmış konumuna gelmektedirler. Genellikle bu şekilde yaşayan bireylerin çok planlı ve programlı yaşadıklarını görmekteyiz. Günlük hayatlarındaki işlerini, spor alanındaki işlerini ve ailelerine ayırdıkları zamanları oldukça planlı şekilde ayarlayarak götürmektedirler. Kendi iş yeri olan kişilerin bu konuda hiç sıkıntı yaşamadan zaman yönetimini sağladıkları görülmektedir. Fakat bir yöneticinin altında çalışan bireylerin mesai saatleri sonrası planlı ve programlı bir şekilde sporla ilgili işlerine bakabildikleri görülmektedir. Yani bir mühendisin aynı zamanda antrenör olarak çalıştığını düşünürsek işten sonra antrenörlük yapmaktadır.

Farklı meslek gruplarında çalışan ve sporla birlikte sosyal statülerinde değişiklik olan insanların toplumdaki konumları sporla beraber değişmiş ve yükseldiği görülmektedir. Sporun insan hayatında her zaman gerekli saygıyı ve ilgiyi görmesine paralel olarak sporla uğraşan

buradaki kastımız sporcu olarak değil sporun içerisinde kulüp başkanı, yönetici, antrenör, il temsilcisi veya hakemlik gibi işleri yaparak kendisine farklı bir alanda sosyal statü sağladığı görülmektedir.

Sosyal statü olarak bakıldığında insanların sadece bir statüye sahip olmadığını görmekteyiz. Bireyler toplum önünde birden fazla statüyle konumlandırılırlar. Sosyal statü iki boyutta incelenir. Birinci boyutta kişinin doğuştan gelen bir statüsü vardır. Burada mensup olduğu aile, ırk, servet gibi nedenlerden dolayı elde ettiği statüdür. Fakat bizim burada incelediğimiz statü ise kişinin sosyal statüsünü kendi cabaları sonucunda kendisinin elde etmesidir. Cabaları ise iyi bir eğitim alması, iyi biriyle evlenmesi iyi bir mesleğe sahip olması gibi etmenlere göre kişinin toplumda bir statüye sahip olmasıdır. Bizim araştırmamıza göre de kişilerin sporla beraber olarak kazanılmış sosyal statüleridir.

Araştırmamıza göre farklı meslekler yapan ve sporla birlikte farklı bir sosyal statüye kavuşan bireylerin daha önceden elde edemedikleri birçok şeyi spor yoluyla hayatlarına aldıklarını görmekteyiz bunun nedeni de değişen sosyal statüsünün hayatına getirdiği yenilikler olarak görülmektedir. Bireylerin yeni sosyal statüleriyle hayatlarına gelen yenilikler bilgi alışverişinde kolaylık yaşamak, sosyal çevre, saygınlık, sözünün geçerliliğinin artması, bir reklam panosu gibi görünmek, aitlik, özgüven, etkin insan olma, ortak dili konuşma, tanışamayacağı kişilerle tanışabilme olarak görülmektedir. Spor yoluyla sosyal statülerindeki değişimden sonra kişilerin elde ettikleri avantajlar olarak görülmektedir. Toplumumuzda farklı meslekler yapan ve spor yoluyla sosyal statüsü değişen sosyal statülerinden dolayı hayatlarındaki değişiklikler olarak;

1. Spor yoluyla sosyal statü kazanan insanlar artık daha kolay bilgi alışverişini daha kolay yapabilmektedir. Özellikle spor konusunda kendi branşları özelinde bilgi alışverişini yaparak hem yeni şeyler öğrenebiliyor hem de kendi bilgilerini aktararak tecrübeleri ve bilgilerini aktarıp insanları bilgilendirmenin kolaylaştığını görmekteyiz.
2. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla sosyal statülerindeki değişikliklerle birlikte sosyal çevrelerinin de genişlediği gibi bir sonucu araştırmamız sonuçları arasındadır. Kişiler genellikle sadece kendi sosyal çevreleri ve iş çevreleri ile yaşarken sporla birlikte yeni bir sosyal çevre oluşturmaktadırlar. Bu sosyal çevrenin de diğerlerinden daha geniş olduğunu belirtmektedirler.
3. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla sosyal statülerindeki değişiklik yaşayan bireylerin çevrelerinde ve illerinde saygınlık durumlarının çok arttığını görmekteyiz.

Spor yoluyla kazandıkları oluşturdukları sosyal çevrelerinde normalden fazla saygınlık kazandıkları görülmektedir.

4. Yüksek statülü bireylerin toplum karşısında söyledikleri sözlerin her zaman daha fazla değeri vardır. Burada spor yoluyla sosyal statü kanan insanların yükselttikleri sosyal statüleri ile artık söylediklerinin daha fazla değeri olduğunu görmekteyiz.
5. Farklı meslek gruplarında çalışan ve spor yoluyla sosyal statülerini yükselten insanların sporu hayatlarında bir reklam panosu gibi gördükleri ve bu panoda kendilerini sergileyip, yani yeni başarılar elde edip daha yüksek sosyal statülere geçmek istediklerini görmekteyiz.
6. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla yeni bir sosyal statü elde eden bireylerin spor camiası içerisinde aitlik duygusunu tattıklarını görmekteyiz. İnsanlar belki sevmedikleri işleri yaparken kendilerini oraya ait hissedemezler. Fakat spor kapsayıcıdır ve içerisinde bulunan herkese aitlik duygusunu tattırır.
7. Bireylerin spor yoluyla kazandıkları yeni sosyal statüleriyle beraber daha özgüvenli oldukları gözlemlenmiştir. Bu insanların diğerlerine göre daha fazla özgüvene sahip oldukları görülmüştür.
8. Farklı mesleklerle uğraşan ve spor yoluyla sosyal statü kazanan insanların toplum önünde daha etkin kişiler olduğu gözlemlenmektedir. Araştırmamıza göre bu kişiler daha fazla sorumluluk alabilmektedirler. Ve toplumda yeni bir şeyler yapabilmek için girişimci ve öncü oldukları gözlemlenmiştir.
9. Farklı mesleklerle uğraşan kişilerin spor yoluyla sosyal statülerinin değişmesiyle sporun bir ortak dil olarak görüldüğü ve kendilerinin de bu dili konuşabildiklerini belirterek yeni sosyal statülerinin faydaları olarak görmekteyiz.
10. Farklı mesleklerde çalışan ve spor yoluyla yeni sosyal statülerini kazanan insanların spordaki görevleri olmadan önce tanışamayacakları veya görüşemeyecekleri insanların olduğunu ve bu kişilerin özellikle yüksek sosyal statüsü olan bireylerin olduğunu belirtmişlerdir. Fakat kendilerinin de spor yoluyla yükselen sosyal statüleri sayesinde bu insanlarla tanışabildikleri ve görüşebildikleri saptanmıştır.

Sonuç olarak; farklı mesleklerde çalışan ve spor yoluyla sosyal statülerinde değişiklik olan insanların sporun farklı yerlerinde olan görevleri sayesinde sağlıklı yaşama daha yakın olduklarını görmekteyiz. Aktif olarak spor yapmalar ve sporcu olarak müsabakalarda yer almasalar da genel olarak günlük aktivitelerinin daha fazla olduğu açıkça gözlemlenmiştir. Ayrıca bu kişilerin hayattaki motivasyonlarının her zaman yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Spor

sayesinde motivasyonları hiç kaybolmamı ve günlük işlerinde ayrıca sosyal ilişkilerinde oldukça iyi oldukları araştırmamızın bulgularındandır. Yeni sosyal statülerinin spor yoluyla olduğu gerekçesiyle bu insanların sporculuk özelliği gösterdikleri görülmektedir. Özellikle düzenli hayat yaşama disiplinli olma gibi özellikler göstermektedirler. Ayrıca sporun içerisindeki işleri sayesinde manevi doyum sağladıklarını belirten katılımcılarımız maddi olarak da gelir elde ettiklerini belirtmektedirler.

Motivasyon yalnızca bireylere ait bir açıklama olan, kişiler gereksinimlerini gidermek için çalışmaya devam ederler. Gereksinimse birey hareketlerini etkileyen mühim bir unsurdur. Maslow'a göre bireyler yaşamlarında var olan norm veya kavramlara dair değil yaşamlarında var olmasını söyledikleri norm veya kavramlar içerisinde motive etmektedir(Harter, 1978).

Sporcuların motivasyon düzeyini arttırmak için ilk önce var olan motivasyon düzeyinin farklı ölçeklerle ölçülmesi yapılmaktadır. Sporcuların motivasyon düzeyi ve sosyal gereksinimleri çeşitlilik olabilir. Bu sebepten bireysel programlar yapılarak sporcularla yüz yüze ilgilenmek olduğu bilinmektedir. Takım oyunlarında direkt ilgilenmek çok fazla vakit gerektireceği için gereksinimleri ve motivasyon seviyeleri benzer olan sporcularla gruplar içerisinde çalışmalar uygulanabilir (İkizler, 1993).

Farklı spor dallarında sporla uğraşan sporcuların karakter nitelikleri, başarı seviyeleri ve spora yarışmacı ve serbest zaman etkinliği gibi katılımında bulunan bireyler içindeki değişimler, karakteristik ve spor dalında uygulanan çalışmalardandır. Bu çalışmalar aracılığıyla bilim adamları toplumsallaşma ve seçme hipotezlerini meydana çıkarmışlardır. Toplumsallaşma hipotezlerinde spor karakterine tesir eden bir unsurdur. Bu halde spor bağımsız, karakterse bağımlı değişken tarzında açıklanmaktadır. Seçicilik hipotezindeyse karakterin spor dalını ve spor anlamında başarıya tesir edebileceği öne sürülmüştür. Bu hipotezdeyse karakter bağımsız, spor bağımlı değişken tarzında önümüze çıkmaktadır (Karagözoğlu, 1997)

Yapılan bilimsel araştırmalarda sporla uğraşan kişilerin uğraşmayan kişilere bakışla daha sosyal, çalışmayı seven, sebatlı, tutarlı ve yeni bir hale karşı adaptasyon becerisi daha çok olan bir düzene sahip bireyler olduğu bulunmuştur (Doğan, 2005)

Spor camiası çok büyük bir camiadır ve herkesi kapsayabilir. Bu yüzden insanların sadece sporcu olarak sporun içerisinde olmalarına gerek yoktur. Sporcuların bu işi daha iyi yapabilmeleri için çalışan insanlarda onlar kadar spor camiasının bir parçasıdır. Araştırmamızın sonucu olarak farklı meslekler de bile çalışan insanların spor camiası içerisinde yer buldukları

ve bunun yanında sosyal statülerini yükselterek toplumda yeniden konumlandıkları gözlemlenmektedir.

KAYNAKLAR

- Akşar, T., & Merih, K. (2008). *Futbol yönetimi*, Literatür Yayınları.
- Bluhm, D. J., Harman, W., Lee, T. W., & Mitchell, T. R. (2011). Qualitative research in management: a decade of progress. *Journal of Management Studies*, 48(8), 1866-1891.
- Bottomore, T. B. (1990). *Seçkinler ve toplum*, Gündoğan Yayınları.
- Bourdieu, P. (1997). *Toplumbilim sorunları*, Kesit Yayınları.
- Bourdieu, P. (2015). *Ayırım, beğeni yargısının toplumsal eleştirisi*, Heretik.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz., & Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Pegem Akademi.
- Coakley, J. (2004). *Sports in society*, McGraw Hill.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*, Siyasal Kitabevi,.
- Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri*, (2. Baskı), Siyasal Kitabevi.
- Doğan, O. (2005). *Spor psikolojisi*, Nobel Kitabevi.
- Ersoy, A. F. (2016). *Fenomenoloji eğitimde nitel araştırma desenleri*, Anı Yayıncılık.
- Eskicioğlu, Y. (2003). *Gençlik ve spor il müdürlerinin verimliliğini etkileyen faktörlerin analizi* [Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fichter, H. J. (2015). *Sosyoloji nedir*, Anı Yayıncılık.
- Fukuyama, F. (1992). *The end of history and the last man*, The Free Press.
- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş*, Anı Yayıncılık.
- Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough?: An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82
- Güçlü, S. (2005). *Kurumlara sosyolojik bakış*, Birey Yayıncılık.
- Gürüz, D., Yaylacı Ö. G. (2007). *İletişimci gözüyle insan kaynakları yönetimi*, Kapital Medya Hizmetleri.
- Harter, S. (1978). Effectance motivation reconsidered. toward a developmental model. *Human development*, 21: 34-64.
- İkizler, H. (1993) *Sporla başarının psikolojisi*, Alfa Basım Yayın.
- Kara, D. (2007). Niğde İlinde Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Sosyo-Ekonomik Faktörlerin Araştırılması [Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karagözoğlu, C., & İkizler, C. (1997). *Sporla başarının psikolojisi*, Alfa Yayın Dağıtım.
- Loy, S. W. (1981). *Sport Culture and society, second edition*, Philadelphia.

- Neuman, L. V. (2013). *Toplumsal araştırma yöntemleri. nitel ve nicel yaklaşımlar*, Yayınodası Yayıncılık.
- Özden, Y., & Durdu, L. (2016). Eğitimde Üretim Tabanlı Çalışmalar İçin Nitel Araştırma Yöntemleri, Anı Yayınları.
- Stone, G. P. (1969). *Some meanings of american sport: an extended view. in: aspects of contemporary sport sociology*, The Athletic Institute Chicago.
- Svoboda, B. (1994). Sport and physical activity as a socialisation environment, Scientific Review.
- Thomas, R., Haumont, J. L., & Levet, A. (1987). *Sociologie du sport*, P.U.F.
- Amman M. T. (2000). *Spor sosyolojisi içinde sporda sosyal bilimler*, Alfa Yayınları.
- White, P. & McMaste, W. (2012). Socioeconomic status and sport participation at different developmental stages during childhood and youth: multivariate analyses using canadian national survey data. *Sociology Of Sport Journal*, 29, 186–209.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin.
- Zakus, D. H., Malloy, D. C., & Edwards, A. (2007). Critical and ethical thinking in sport management: philosophical rationales and examples of methods. *Sport Management Review*; 10, 143- 144

